

KÖZVÉLEMÉNY.

POLITIKAI TARTALMU LAP.

Megjelen minden esütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak:		Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Hirdetések jutányos árért közöltetnek.
Egész évre	6 frt — kr.	Győrött, Deák Ferencz-utca 8. szám.	Nyilttéri közleményekért petitsoronként 5 kr. és 30 kr
Fél évre	3 frt — kr.	hova a lap szellemi részét illető közlemények, valamint az előfizetési	bélyegdíj fizetendő.
Negyed évre	1 frt 50 kr.	pénzek és hirdetések küldendők.	Kéziratok nem adatnak vissza.
Egyes szám ára: 5 kr.		Hirdetéseket elfogad Nitsmann J. ur papirkereskedése és könyvnyomdája is.	

Ő szentségének egyik óhaja.

Győr, 1893. szeptember 14.

Elhangzottak már a bíráló szavai, amelyekkel ujságaink Ő szentségének püspökeinkhez intézett körlevele felett ítétek. Több lap egyenesen megrójjá, amiért támadó hangon szól s azt a valótlanítást is tartalmazza, hogy jelen állapotaink veszedelmet hoznak a vallásra; a másik a szelidebb szabadelvűség hangján némi dicséretben is részesíti, hogy az egész körlevélén csak az atyai aggodalom hangja volna keresztül, hogy levele csak pásztorlevél és nem hadüzenet. Mi a kritikára nem formálunk jogot még a szabadelvűségnek sem; nekünk Krisztus helytartójának körlevelével szemben csak kötelességünk van, amelyet a katolikus érzés melegevel és meggyőződés nyilttságával, alázatos engedelmisséggel teljesíteni tartozunk; s e kötelesség az: Ő szentségének buzdító tanácsa előtt meghajolni és hódoló köszönetet mondani azért, hogy e körlevélnek minden sora fényes igazolása annak az ellenállásnak, amit a papság a híthű katolikus világiakkal a kormány vallásellenes egyházpolitikája ellen kifejtett, de egyuttal ellenállhatatlan buzdítás is arra, hogy az alsza-

badelvűségnek hitünk ellen intézett támadásaival szemben az igazság győzelemre vezetéseért minden erkölcsileg lehető elkövessünk; mert a pápa maga az, aki veszélyekről szól, a melyek a vallást napról-napra jobban fenyegetik.

Hogy melyik a legnagyobb veszély, maga Ő szentsége utal rá, midőn azt mondja: „Mindenek előtt arról gondoskodjatok s azt valósítsátok meg, hogy minden katolikus a vallás ügyét bátran és lelkesen magáévá tegye, h ő s i e s e n v é d e l m e z z e.”

Az a legnagyobb veszély, hogy a katolikus ügy legnagyobb ellenségei a katolikusok soraiban találhatók, akik a katholicizmusból a kereszttség által nyert jeleget is csak azért tartották meg, mert el nem dohatták maguktól; akik szabadelvűségből névleg katolikusok, akiknek hovátartozandóságukról legteljebb csak az anyakönyvek világosíthatnának fel; akik katolikus vallásuk ügyét nemcsak magukévé nem teszik, hanem bátorságukat és lelkesültségüket inkább annak támadására, megrontására használják; az a legnagyobb veszedelem, hogy némelyek a katolikusok közt, midőn épen a legnagyobb erővel és

állhatatossággal kellene törekedniök óvni, védelmezni az egyház jogait, az emberi okosság bizonyos fajtától vezetettve vagy az ellenkező oldalra fordulnak, vagy e harcban magukat szerfelett félénknék s gyengének tanusítják; könnyen be lehet látni, hogy ez az eljárás kétségen kívül a legnagyobb veszedelemnek nyit utat, különösen ha azokat illeti, kik vagy tekintélyöknél fogva bírnak befolyással, vagy a tömeg véleményére tudnak hatni.

Valóban szégyenlésre méltó állapot, midőn látjuk, hogy más vallásu polgártársaink a legnagyobb buzgalommal sorakoznak és csoportosulnak, ha vallásuk ügyét kell védeni vagy előmozdítani, míg a katolikusok a legnagyobb következetlenség-gel, minősíthetetlen gyávasággal vagy visszavonulnak, mi több, az ellenséggel egyesülnek, hogy a katolikus ügy napról-napra rosszabb helyzetbe sodortassék. Szinte meg van gyökeresedve az a felfogás, hogy a vallás a papok dolga; ha bajban van, védelmezzék meg a papok. Igen ám! de hogyan védelmezzék, mikor a védelemben saját hiveikkel szemben kell sikra szállniok?

Oly kóros állapot ez, amelyben a halálössé válható betegség csirái lappanganak s amely ellen haladék nélkül használni kell

FÁRCZA.

Dalok.

I.

Oh dal varázsa, ihlet álma
Közellédnek üdvét érzem;
Lobogva lángol ifju vérem,
Magasra tör lelkem merészen.

A régi vágy foszlányi ujra
Egy szép egészbe összeforrnak;
Még fenn maradt csalóka lángja
A lekes édes ifju kornak.

S felirni vágyom lángbetűkkel
Az elsötétült néma égre:
Mint tud szeretni még a szív, ha
Van még hite s van hű reménye!

II.

Egy dalt szeretnék írni én most,
Amely szivemből von' kitépve.
Hadd tudna újra lelkesülni
Hazámnak árva, balga népe!

Abból a lángból, mely a multban
Ragadta a magyart csodákra,
Egy kis sugár lobogna még fel
Lelkemnek ébresztő dalába!

Egy kis sugár, amely a szivben
Terepne meg egy szebb világot,

Mely jó s nemesért harezba szállva
Nyerné el a győzelmű ágat!

Szohurek Antal.

Szégyen a futás, de hasznos.

— A „Közvélemény” eredeti fárczája. —

Sokat dicsekedtem vele, hogy mily befolyásos urak állanak a hátam megett! Az egyik miniszteri tanácsos Budapesten, a másik címzetes püspök egyik érseki székvárosban. Fővárosi lakos akartam lenni; jó eszköznek kínálkozott erre az ötödik fokú rokonság, a melyet én okmányokkal kimutattam; ők elfogadtak s én egy csapással két hatalmas és tehetős nagybácsi kegyelmébe jutottam. Könnyű volt nekik, — nem voltak gyermekeik, de nekem — hat élő testvér segített édes apámnak a túlfeszített munka által kipréselt verejtékét megkészserezni.

Husz éves koromban a fővárosban helyettes tanítói állást szereztek. Azt hittem, hogy enyém az egész világ; nem a kötelesség, hanem a sok élvezet foglalkoztatta elmémet, amivel a főváros mindenfelől kínálkozott. Első dolgom volt, hogy beiratkoztam a tantestület „szerdai gyülekezetébe”. Nem valami titkos társulás volt ez; egészen ártatlan, onnan származott a neve, hogy a kollégák sokszor feleségeikkel, szerdán este egyik külvárosi

vendéglő külön szobájában barátságos összejövetelt szoktak tartani, amelyen komoly dolgokkal foglalkozni nem volt szabad.

Azt hittem, megsértem a kollégákat, ha nem tartok velök; de meg pezsgó fiatal vérem is azt sugalmazta, hogy a harmincz órai tanítás mellé jól esik hetenként oly helyen is megjelenni, ahol csak vig dolgokkal kell foglalkoznom.

A szerdai gyülekezet, meg én is benne, jól viselte magát — egy ideig. A vendéglős jó szakács hírében állt; hasonlíthatatlan jó kalbászokat tudott készíteni s erre fölségesen izlett a budai veresbor.

Jól megszolgált vacsoránk után a tréfálózásnak és kaczagásunknak csak a tizet verő óra ütése vetett véget. Ekkor haza kellett szédlednie mindenkinek. Haza is mentünk rendesen, de egyszer két fiatal kollégám, akik egy utcán tartottak velem, kávéházba esáltak, a hol egy-egy kapucziner mellett átolvastuk a fővárosi sajtó összes termékeit, jókat, rosszakat egyaránt s elmélyedésünkben nem vettük észre, hogy a kávéház vendégei mind rég eltávoztak, az ásitózó pinczerek már egy órával előbb az ördöggel vitettek, s a főpinczér pedig ép azt a tanácsot vette társaitól s akarta foganatosítani, hogy ily becsukott marku vendégeket, mint mi voltunk, hazaküldeni nem tiltják a

az egyedül szükséges és gyógyító szert. Ezt a szert is megnevezi ő szentségének bölcsesége, midőn azt írja, hogy az egyetértés megerősítésére, a katolikusok tevékeny okosságának felébresztésére évi gyűlekezeteiket tartsunk.

A tapasztalás igazolja, hogy az ily gyűlések, amelyekben a katolikus ügyről, a katolikus kérdésekről közösen tanácskoznak, mily csodálatos erővel hatnak, s ha valami, úgy csak az képes a katolikusokban az öntudatot felkelteni és ébren tartani.

Ez ő szentségének az első óhaja, erre is áll: Roma locuta. Vajha egy országos magyar katolikus gyűlés tartása előtt állva, minél előbb elmondhatnók: causa finita.

Angol szó a valutaszabályozás ellen. Henry Gibbs az angol bank egyik igazgatója, kit bimetallistának ismer a világ, a minap nagyon elítélőleg nyilatkozott az osztrák és magyar valutaszabályozásról. Gibbs ur véleményéből közöljük a következőket: „Szükséges megfontolni, hogy 1. Ausztria és Magyarország képes lesz-e a szükséges aranyállományt beszerezni és 2. ha tudja, meg is fogja-e tudni tartani. Én azt hiszem, hogy a mostani viszonyok közt az első kérdésre nemmel felelhetek. A kormány természetesen köthetne kölcsönt és szerezhetne aranyat. — Ez azonban csak kis lépés volna a cél felé. Azzal nem lehet sokra menni, hogy egy érczből alapot teremtsünk és proklamáljuk, hogy ez az ércz az ország törvényes valutája. Az ércz mindazonáltal csak látszólagos valuta lehet. A váltóárfolyamok Ausztria és Magyarország ellen vannak és az a körülmény, hogy az arany nagyrészt osztrák és magyar forrásokból szereztetett be, azt eredményezte, hogy a rimeszek, melyeket az osztrákok és magyarok külföldre küldenek, még szaporítottak és így a kedvezőtlen váltóárfolyam még fokoztatik és azt eredményezte, hogy az új koronaérték ez idő szerint több mint 4 százalékkal a törvényesen megállapított érték alatt áll. Ausztria-Magyarországnak ennél fogva épp oly kevésbé van most aranyvalutája, mint volt azelőtt. Csak a papírpénz egy nemét

kicsérte a papírpénz másnemével . . . Tegyük fel, hogy a kormánynak sikerül elegendő aranyat beszerezni, forgalomba bocsátani és valóságos effektív valutát kreálni: lehetetlen volna azt az állandóan kedvezőtlen váltóárfolyamokkal szemben fenntartani. Másrészt ha az aranyat becsukják, akkor az aranyvaluta csak képzelt és egyetlen hatása lesz öregíteni a világ általános pénzügyi helyzetének nehézségeit és veszedelmesen fog önönmagára visszahatni, a mennyiben a váltóárfolyamok további emelkedését fogja okozni. Minden ily nehézség kevésbé valószínűvé fogja tenni a valuta-reform befejezését és minthogy befejezésének esélyei oly rendkívül csekélyek, fölösleges fenntartásának valószínűsége fölötte spekulálni.”

A placetum regiumot. ezt a kitönni való bohócot, bizonyos oldalról megint akarnák előrántani, nem tudom, kinek mulattatására vagy boszantására, Legalább erre enged következtetést a „N. Freie Presse“ (néha ez is a magyar kormány bizalmasa) ama közleménye, hogy a magyarokhoz intézett újabb pápai enciklika ellenében a magyar kormány a placetum regiumot nem szándékozik alkalmazni. — Mit is akarna vele? Ma, a szólás- és sajtószabadság aranykorában, midőn kétszer huszonnégy óra alatt az egész világ olvassa a sz. atya szavatait, placetum regiummal akarni agyonütni egy enciklikát, igazi sváb stikli lenne, hasonló az X-iek amaz elhatározásához: be kell csukni a kapukat, hogy el ne repüljenek a főcsékek.

A pápai encziklikára vonatkozóan a N. Fr. Pr. római levelezője előtt egy magas állású egyházi férfi csodálkozásának adott kifejezést, hogy Magyarországon az enciklikát oly élesen ítélik meg, holott az a pápa békés szándékának a bizonyítéka; beszélj továbbá ez a magas egyházi férfi azt is, hogy: a pápa csak doktrinárius szempontból nem engedheti meg, hogy a házasság szentségét polgári hatóságnak kelljen ugyiszólva szentesíteni, ha Magyarország e kérdésben megelégednék a spanyol konkordatumhoz hasonló expedienssel, hogy a polgári hatóság képviselője a sekrestyében vegye át a jegyes pár nyilatkozatait, ez a kérdés már rég meg volna oldva: ismerjük e hangokat, de nem kérünk a N. Fr. Pr. egyházi férfianak tanácsából.

Egy hajmeresztő sikoltás az éjszaka csendjében megfagyasztotta ereimet: nem bírtam tovább futni, de visszamenni sem; egy pillanatilag mereven álltam, mint a fal, csak a szemem működött erősen s a sikoltás után nyomban két hatalmas alakot láttam, amint egy kapu mellől előre rohannak s a szurásra emelt szuronyokat mesteri esapással félreülik, a katonákat lefegyverezik s a halálra vált, de a szabadítók érkezére bátorságukat visszanyert tanítók segítségével a kaszárnyába kísérik. Ettől fogva tudom becsülni a rendőröket: de ettől fogva gyűlölöm az éjjeli kalandozásokat; gyűlöletemet csak fokozta másnap az esti lapok híre, amely szerint két ismert fővárosi tanító a múlt éjjel csak a rendőrök gyors segítségével álltal menekült az ittas katonák vért szomjazó szuronyaitól. Juj! ha engem is kitétek volna az újságba! Csak kollegáim jóakarátának, meg a katonák ittasságának köszönhetem, hogy az újságból kimaradtam, s a nagybácsik kegyelmében megmaradtam, és a „szerdai gyűlekezetből“ kollegáim azért, mert a városi tanács csupa elővigyázatból, hogy bajuk ne eshessék, Kőbányára helyezte őket; én pedig szintén érthető okokból szépen kimaradtam.

X. J.

Orosz-Lengyelország számos kereskedelmi helyéről kereskedők petíciókat küldenek a pénzügyministerhez, a német-orosz kereskedelmi szerződésnek mihamarább való megkötése végett, mert a vámháboru a Visztula környéken teljes romlással fenyegeti a kereskedelmet.

Hadügyministernek Krieghammer lovassági tábornok, az első hadtest parancsnoka van kijelölve, kinevezése a magyar hadgyakorlatok alatt vagy közvetlen azután fog megtörténni, e szerint hadügy vezetésével oly egyéniség bizatnék meg, aki a legutóbbi időkig benső érintkezésben állott a hadesapatokkal. Krieghammer csapatjainál nagy kedveltségnek örvend, igazságos, higgadt ítélletű embernek tartják.

Gróf Zichy Nándornak a „Magyar Állam“ mai számában közzétett következő levelét olvashatjuk:

„Szentséges atyánk levele mindnyájunknak szól, mindnyájunkat lelkesít, irányít. Ezt vártuk, mert ebben illetékes és felszólalása küldetésének megfelelő. Aki abban mást keres, nem ismeri a kath. egyházat és hitünket. Sajnos, ha ebben tévednek, de még sajnosabb, ha azon megütköznek, hogy a szent atya az apostoli király hajlandóságával biztat. Ettől a katolikusok vélik megfoszthatni, holott minden alattvaló egyaránt igényt tarthat arra, és nem jól szolgálja a magyar állam monarchikus alkotmányát, ki e bizalmat megingatni törekszik.

Az ezüst fém árának rohamos hanyatlása folytán az érvényben levő beváltási áraknak fenntartása lehetlenné válván, a kormány 1894. évi január 1-től további intézkedésig kilogrammonként 57 frtnyi árt állapított meg beváltásul. Az állami subvencióban részesülő bányavállalatoknak 1894. év végeig kilogrammonként 22 frt ideiglenes subvenció biztosított.

A hivatalos lap egyik legutóbbi száma közli a pénzügyministerium vezetésével megbízott miniszterelnök rendeletét, melynek értelmében a biztosíték letételére kötelezett polgári állami alkalmazottak készpénzbeli biztosítékának kamatába 1893. évi július hó 1-ső napjától kezdve négy (4) százalékra szállított le.

A katolikus clerus a király előtt Borossebesen.

Desewffy Sándor Csanád egyházmegye püspökének ajkáról a hazaszeretet lánghevével nyilatkozott e hó 10-én, a király előtti tisztelgés alkalmával a magyarországi katolikusoknak egygyéforrott közérzűlete.

Lehetlen, hogy a jobbágyi hódolat legmélyebben átértett hangján elmondott szavak minden egyes katolikus keblében viszhangra ne találjanak s emlékének érczlapján bevésve ne maradjanak: — ugyanis

Leírván spárcái egyszerűséggel az örömről, mely ő felsége kegyelméből bírt egyházmegyéje összes lakosságának szívét azon hirre átjárta, hogy ő felsége ama vidék köznepeit legmagasabb látogatásával szerencsétlenni fogja és kifejezvé a csanádi egyházmegye hű papsága kebelében mily lelkes és örömteljes vágyat gerjesztett a szerencse, hogy ő felségének magas színe előtt hódolatát legalázatosabban bemutatathja: —

Igazán csak a Mindenható Úr Isten által alkotott egyháznak fejedelme ihlettségével megáldatva, a következő örök becsü s kitérülhetlen szavakat mondá:

„Kávésok és vendéglősök együletének“ illemszabályai. Egy óra volt, mire abba hagytuk az olvasást, s kapuczinerünket kifizetve, hazafelé ballagtunk. Utközben egyik társunk a Csicsóné dalát dudolgatta, mikor két muzsikusi esch-német katona kerül elénk, akik durva hangon s németül azt kérdezték: „Vas ist das Csicsóné?“ Dudoló kollégám tréfára vette a dolgot s szemükbe újra elénekelt a Csicsóné dalát. Katonáink, a kik már előbb is azt hitték, hogy a halkán énekelt dallal őket gunyoljuk, most még vehemensebb, egész kitérő erővel támadtak reánk, azt kérdezve: „Vas ist das Csicsóné?“

Nem voltam valami bátor ember sohasem, de e perczen még az a különben meglevő kis bátorságom is elhagyott, kivált mikor a sürgető pillanat hatása alatt czimzetes püspök nagybácsim jutott eszembe, a ki támogatását oly feltétel alatt ígérte meg, ha jól viselkedem. Mit fog szólni, ha az újságokból értesül az én kalandozásomról? Nem, nagybácsim haragját el nem viselhetném! — s fülig begombolkozva rohantam a Józsefvárosi templom felé.

Kollegáim bátrabbak voltak, mint én, nem futottak el; de gyengébbek voltak, mint a hadfiak s egy félperc múlva ott heverték a katonák előtt s fejük felett villogott a fényes panganét.

„Felséges király! a csanádi egyházmegye első püspökének, szent Gellértnek méltatlan püspök-utódja a gondjaimra bizott papsággal ugyanazon hűséggel és törhetetlen ragaszkodással állunk felséged felkent apostoli személye körül, amelylyel viseltettek elődeink felséged dicső elődének, Szent István királynak alakja iránt, kik magasztos czéljait megértve, s az ő szellemében apostoli buzgalommal működve, a vidéket a keresztnek és a magyar hazának meghódították. Köszönjük felségednek, hogy alkalmat nyújtani méltóztatott taníthatatlan igaz magyar hűségünk ez ünnepélyes konfestációját felséged előtt újból megtehetni. Buzgó imánkkal kérjük Istent, hogy felségednek királyi erényekben díszeskedő atyai legmagasabb személyét a világbéke támaszára, összes alattvalóinak, különösen hű magyar népének öröme, magyar királyi trónjának dicsőségére, az igazság védelmére, az egész monarchia biztonságára még sokáig, igen sokáig éltesse!”

Az erre következett hosszan tartó lelkes éljenzés csillapultával, a király így felelt:

„Fogadják meleg köszönetemet hagyományos hű érzelmeik újabb biztositásáért. Nem kétkeltem, hogy a római katolikus clerus szent hivatásának megfelelően, e vidéken is ápolni fogja a népességben a vallási nyugalmat és békés egyetértést, felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül, mely törekvésében változatlan kegyelemre és jóakaratokra bizton számíthat.” (Élénk hosszas éljenzés.)

Minden katolikus kiolvasni fogja, mi a király szavaiból az apostoli kettős kereszt jelvényét viselőnek meleg köszönete a katolikus alattvalók hagyományos hű érzetének ez újabb biztositásáért; s ugyanakkor szomoruan fogja tapasztalni, miképpen a királyi jogar nyilatkozatába a kormány egyházpolitikája részére még a legmagasztosabb perczben is korteskedő tanácsosal lép fel, — hisz mi katolikusok, kinek vallási nyugalmtól támadtuk meg, micsoda békés egyetértést zavartunk meg, s kinek felekezeti és nemzetiségi aspirációi ellen törekedünk, midőn a kormány által megtámadott hitünk védelmének nyílt kifejezést adunk? Mert férfias arccal, az igazság meggyőző rettenthetlen hangján nyilatkozunk, mindezért inkább ügyünk szentségének bizalmában a trón változatlan kegyelmére s a felség jóakarataira bizton számítani kívánunk és megvagyunk győződve ebben nem is csalódunk, az igazságot védő királyi trón dicsőségét képező elsőnek atyai legmagasabb személyénél.

Hármas felfogás.

Győr, 1893. szept. 12.

Hazánkban a katolikus autonomia megtestesülésének hajnalhasadását üdvözölhetjük a folyó hó 2-án elmondott enciklikában, — a pápa ő szentsége kétségbe vonhatlan bölcsességével megjelelte az utat, melyen hiterős és vallásbuzgalmi fejlődésünkben haladnunk kell, — elenyészette azon a hitélet fáján rágódó elődsiséget, mi a senki által kimondani nem mert, de mégis chinai falat emelkedett bizalmatlanságban oly gombamódra burjánzott.

Kibontakoztatva a balvélemények özönéből, — melyet elleneink azon alapon derűre-borúra szerte világgá bocsátanak, mintha a katolikus autonomia a katolikus egyház belső és külső életét, jogi és hatalmi körének egész szervezetét teljesen érintetlenül hagyná, abba önkormányzati elemet nem vinne, — mintha testet ez autonomia nem az egyháztól, hanem ugyszólva kizárólag az államtól nyerne az által, hogy ezen főpapi irányadás mellett létesíteni szándékolt autonomia javára elkobozná az államkézen lévő egyházi vo-

natkozásu vagyont, valamint azon befolyás jó részét, a melyet az állam a katolikus egyházat érdeklő ügyekre közjogunk értelmében gyakorol; — és e miatt politikai szempontból sem lenne kívánatos ezen minden jogi alapot nélkülöző tervnek megvalósulása, ha csak a szóbanforgó vagyonnak a szoros értelemben vett egyházi czélok érdekében szükséges része az állam közmívelődési érdekének javára le nem köttetik.

És mintegy önállósítatva, nagykorúsítatva ama másik, de csakis oknélküli bizalom hiányából eredő védekezésre utaló felfogás ellenében, — mintha a katolikus autonomia egyedül abban állana, hogy az államfelügyeleti jog teljes épségben tartása mellett, a fő kegyur személyes egyházi jogait, nevezetesen az egyházi javadalmak betöltése, az egyházi és iskolai vagyon kezelése, rendezése, valamint a katolikus iskolák igazgatása körül, katolikusokból alakítandó bizottság, vagy bizottságok által gyakoroltatja, reájuk a fő kegyuri jog gyakorlását azon mértékben ruházza, a mely mértékben azt jelenben a vallás- és közoktatásügyi miniszter gyakorolja, — ez lenne az országos katolikus autonomia lényege.

Az egyházmegyei és községi autonomiának lényege pedig abban állandána, hogy a püspök a fenti jogok gyakorlatában a katolikus hívőknek befolyást engedélyez.

Hogy mindkét e felfogás nem a való uton mozog, s semmikép nem orvoslása ama hiánynak, mit a katolikus autonomia létesítésével elérni szándékozunk, ez világos, mert az autonomia e felfogásban csakis átvitt, engedélyezett jogkörrel — jure delegato, és nem önmagából eredőleg — jure proprio — működhetnék, — és épen e felfogás czélzatossága, vagy legalább fogyatékosága nagyon kézenfekvő, — de sajnos, a bizalmatlanság szülte e fogyatékos felfogás hátráltatja leginkább a katolikus hitéletnek majdnem pótolhatlan karára az autonomia eddigi megtestesülését.

Létünknek egyedüli feladata, hogy hazánkban a hármasszori autonomia, mint ezt elég világosan körvonalaztuk, hitéletünk erősségére, megtámadhatlanságára, tulajdonunk szentségére, megővésére, vallási létünk fejlődésére mielőbb életbe lépjen, és midőn mi a meggyőződés átgondoltságával e lapok hasábjaival sikra szállottunk, előtünk tiszta láthatár tűndökölt, még pedig azon látkörrel, mit a katolikus kongresszus által 1871. márcz. 29-én harmadszori olvasás után elfogadott szöveg Magyarország katolikus egyházönkormányzatának szervezetéről elfogadott, s vagyis:

„A magyarországi katolikusok egyházi és iskolai ügyeik elintézésében az 1848. XX. t.ez. 2. §. szerint őket megillető önkormányzatot az egyházi és világi hívek közös részvételére s befolyására alapítva szervezik.”

Ez az elv, mely enuncziáltatván, ennek a lét minden további ágazatában nyilvánulnia, s ennek mint megdönthetetlen alapigazságnak, mindenben érvényesülnie kell.

Ez elv adja a létet ama hatáskörnek, melylyel az önkormányzat teendői kijelöltetnek a következő szavak által:

„Ezen önkormányzat hatásköre a személyi kinevezési ügyekben, a köznevelés terén, a katolikus egyházi és iskolai javak és alapítványok tekintetében s általán fogva a magyarországi katolikus egyház világi vonatkozásu összes ügyeiben kiterjed mindazokra, mik a szoros értelemben vett hittani, egyházkormányzati, liturgiai s egyházfegyelmi dolgok körén kívül az egyházi s világi híveket közösen érdeklik. Az apostoli király egyházfőkegyuri joga épen tartatik.”

Azon irányadó, oktató tanításban, mit a szept. 2-iki encyclika tartalmaz, tehát csakis an-

nak ténynyé emelését látjuk, miképpen Magyarországon katolikus hitéletünk kiegészítésére az autonomia aképen, mint az imént teljes szövegében annak már létező meghatározását idéztük, elkerülhetlen szükséges.

Csonka és béna marad katolikus hitéletünk mindaddig, míg a lét valódi útjára nem lépünk és az erre lépésnél meg nem szűnik ama találgató alakulat tapogató, keresés, mit, kimondjuk nyíltan, nem a jobbra való törekvés, hanem a bizalmatlanság védekezése az egészséges fejlődésnek pótolhatlan kárára nyíltan, vagy alattomban, de kovácsol és mely eddig az önkormányzat létesülését meghiusítani, ekép a katolikus hitéletet tengővé tenni, meggyengíteni képes vala.

E sorvasztó nyög omlott le a szept. 2-iki encyclika által, melyben a katolikus szoros egység erősítése végett évenként való kongresszusok tartása, a világiak társulatának felvirágoztatása, szóval ama magatartás ajánlatik, mely csakis az egyházi és világi hívek közös részvételére s befolyására által oldható meg.

Egész reményünk, miképpen e buzdító intelemre nem fognak késni katolikusaink az önkormányzatnak minél előbb leendő megteremtésében, mert megtörhetlen azon meggyőződésünk, ha a hármasszori önkormányzatunkat már a jelenben életképesen működni tapasztalnánk, a kormánynak katolikus hitéletünk sérelmére megkísérelt egyházpolitikai törekvése soha meg nem születik, mert magában a katolikus összetartás nyilvánulásában meglenne az erő ily ephemer merényleteknek távoltartására, — míg „discordia maximae dilabuntur.”

Ideje, hogy a történelemből okuljunk.

Közgazdaságunkról.

Az osztrák kormány belátta az eddig fennállott adórendszernek tarthatlanságát, — ebből nekünk is le kell a következményeket vonnunk, hogy ha az egyenes adók reformja ott oly égető kérdéssé fejlődött, miként annak alapos megváltoztatásáért maga a pénzügyminiszter reformjavaslatot beterveztett; mely felett az osztrák kamarák egyetemes ülésben tanakodnak, mily végzetlenül káros azon adórendszernek csak a csavar tekintetből, fiskalitási szempontokból reánk kopizált alkalmaztatása, hisz az egész adóztatásunk szervezete semmi egyéb, mint az osztrák adótörvényeknek egyszerű lemásolása, receptezője, és ha ott rossz, ott szükségeltetik a gyökeres reform, minél inkább égető annak el nem halasztása nálunk, hol különben is az önálló vámterület kérdése a közel jövőben nem teljesülhető nemzeti aspirációk közé sorolandó, hol egy ország iparának tönkremenését szomoruan tapasztalni kénytelenülünk, hisz kisiparosaink zöme még amaz örökigazságu közmondás keretében sem képes már mozogni, hogy „segíts magadon, megsegít az Isten”, nem haladhat törekvőleg, legyen bármily szorgalmas, takarékos, de nehéz viszonyaink között épen nem gyarapodhatik, és innét azon fatalisztikus fásultság, mely a sanyaru jelennek valamely esélytől való jobbrafordulásáig minden iránt inkább közömbös kíván maradni, és ezen máttól holnapig tengődő lét már-már csordultig megtöltte a nélkülözések s szenvedések keserű poharát, ehhez ha mezőgazdáinknak a súly gabonárák és rossz aratás miatti vevőképességük hiányát tekintjük, e sanyalódó állapotban, a személyes hitel teljes hiányában, az önszegélyezés lehetlenségében, a vállalkozási és társulási szellem tespedésében nem csodálkozhatunk, ha a saját kézi munkájára utalt népességünk kezébe vándorbotot fogva, jobb hazát indulni készül tömegesen úgy, mint egyenként.

Ezen segélyjen a kormány, de ne esendőrök általi tolonczoltatással, hanem kenyérkereset nyitásával, ne hogy későn érkezzék közgazdaságunk megmentése, inkább ezt tanulmányozná, mint az egyházpolitikája révén még azt tapogassa, mi az a kedély világában, mit megrendíteni meg nem kísérelt.

Irodalmi értesítő.

A „Magyar Szemle” e nagyjelességgel szerkesztett szépirodalmi heti lap XXXVII. száma a következő tartalommal jelent meg:

Révai Miklós szelleme. Pintér Kálmántól. — A mi törzsasztalunk Erdélyi Gyulától. — Hon-talanok honja. Bolygótól. — Margit imádkozik. Sz. L.-tól. — A Mária-kép. (Költemény) László Bélától. — Szegény Misu! Fáyné-Hentaller M.-tól. — A meglepetés. Ete Jánostól. — Rózsitól—Margitig. Felekiné-Munkácsy Flórától. — Az estharang. (Költemény). Longfellow után Kőrösi Albintól. — Lukréci Ulivieri. (Franciaából). — Egy kincstörténete. (Vége). Németből fordította Mátrai Győző. — Az utolsó találkozásig. Paál Árpádtól. — A szezon elején. H. S.-tól. — Hétről Hétre. (Tárca). Zöldi Mártontól. — Irodalom és művészet. — Játék. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Egyházi hírek.** Ft. Maninger Mihály, m.-óvári esperes-plébános, ft. Szalay Pál, dadi plébános urak a győri szentszék ülnökeivé lettek kinevezve.

— **Prépost-avatás.** Ő nagysága, főt. dr. Kisfaludy Á. Béla, m. kir. egyet. r. nyilv. tanár, ő Felsege udvari káplánja, a sz. István-társulat alelnöke, kinevezett diénesi prépost, f. hó 10-én, a b. Szűz neveünnepén, lett ő exja megyés püspök urunk által préposttá avatva. Számos tisztelőivel szerte e honban mi is hangoztatjuk: Ad multos annos!

— **Közgyűlés.** Folyó 1893-ik évi szept. hó 14. napján délután 3 órakor rendkívüli közgyűlés tartatik, melynek tárgysorozata a következő: 1. Az árapasztó csatorna kiásatási ügye. 2. Az új közkórház építéséhez szükséges terület átadási ügye. 3. A Klausz István által megvenni szándékolt városi terület eladási ügye. 4. Az ifju Relle Dániel által megvenni szándékolt városi ingatlan eladási ügye. 5. A cigánylaponosi 329. házánu kis házhely vételi ügye. 6. A Rába-jobbparti kaszálók és a malomeleji földek bérletének felmondási ügye s több ilyenek vannak tárgylal kiszemelve.

— **Ő Exja megyés püspök urunk** ma indul innen Rákosra, ahonnan majd Kőszegre fog menni ő Felsege apostoli királyunk üdvözlésére.

— **Kegyelet a jötevé iránt.** A helybeli szent-Erzsébet-egylet néhai Prágay Károlyért, mint aki testamentumában az egyesületről megemlékezett, mult hétfőn fél tíz órakor a székestemplomban requiemet mondatott s azon testületileg megjelent.

— **A sz. Család társulata.** A keresztény családi élet fölvirágoztatására XIII. Leo sz. Atyánk által ajánlott sz. Család-társulat szabályszerűen megalakult f. évi szept. 3-án vagyis az őrangyalok ünnepén Hídegségben Sopron megyében. Tudunkkal ez az első község hazánkban, mely a sz. atya buzdítását figyelembe véve, a szép társulatot tömegesen fölkarolta. Belépett 596 főt számláló 104 család. Éljen a következő! Hahnekamp György, a társulat egyházmegyei igazgatója.

— **Felolvasás.** A révfalusi kath. kör folyó hó 17-én, vasárnap szavatokkal összekötött felolvasó ünnepélyt tart, amelyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Vaszary Kolos** biboros hercegprímás viszatért Esztergomba a most folyó személyváltozások miatt. — onnét Kőszegre fog utazni, hogy a király elé járuljon, valószínűen Bécsbe is felutaz.

— **A Szent-László szobor leleplezése.** Nagyváradról távirják, hogy ott Szent-László szobrát ma délelőtt nagy egyházi ünnepséggel leleplezték. Az alak 3 méter magas, fején királyi ko-

ronával, baljában egyenes kard, jobbán csüng csatabárdja, lábai pánczélosak, a köpeny művészi redőkbe szedve. Kettős rács veszi körül a szobrot, mely areczal keletre áll. A leleplezés 9 órakor délelőtt kezdődött a Szent László-templomban, melyet nagyszámu közönség foglalt el. Schlauch bitorost megérkezésekor fényesen fogadták, a templomban két oldalt fehérbe öltözött virágkoszorus leánykák üdvözölték. A misét fényes segédlettel Schlauch végezte. Az ünnepi beszédet Nogély tisztb. kanonok mondta, szép beszédében László király erényeit magasztalta, s kiemelte azon érdemeit, melyeket a haza és az egyház érdekében szerzett, s melyek felejthetlenné teszik a magyar nemzet előtt. A mise után a biboros püspök az összes papság kíséretében kivonult az ezrek által körülvett szoborhoz, s azt gyönyörű magyar ének és imádság után felszentelte és megáldotta. A szobor gondozását az ujjvárosi róm. katolikus plébánosra bízta. A szobor mintegy 12,000 forintba került. Nagyváradnak s szobrászának, Tóth Istvánnak becsületére válik. Délben szűkebbkörű ebéd volt a bitorosnál, melyen az áldozatkész egyházfejedelmet és a szobor alkotóját ünnepelték.

— **Támadás a kath. alapítványok ellen.** A liberális hiteltenség nem tud megállni az igazság romlásának lejtőjén. Francia képviselők javaslatot készülnék benyújtani a törvényhozáshoz, hogy katolikus alapítványt tenni ne legyen szabad. Ilyen a liberális igazságszolgáltatás. Ha valaki szocialista, vagy anarchista alapítványt tesz, meg is magasztalják: de katolikus célra már nem szabad. Alig gondolható, hogy a francia törvényhozás jóváhagyja ez őrlt javaslatot.

— **A szept. hó 12-én** Borossebesről eltávozó király várasáért ugyan 12-ik óta Radó főispán állandóan Kőszegen fog lakni. — Wekerle, Hieronimi, báró Fejérváry és gróf Tisza miniszterek szept. 16-án délután külön vonaton érkeznek Kőszegre. Ő felsége külön vonatra szept. 16-án este 8 órakor érkezik oda, a pályaudvaron Vasvármegye küldöttsége élén Radó főispán fogadja a királyt, — szept. 17-én érkeznek a díszes hódoló küldöttségek, a tisztelgések 9 órakor történnek, a szász király délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, a német császár délután 4 órakor érkeznek, — fogadtatásra maga a király megy elébük, és kivonulnak a szolgálatmentes katonatisztek is teljes számban, ugy a főherczegek és vármegyei küldöttségek. Este a kőszegi hegyen tűzijáték lesz, és a körülfekvő hegyormokon óriási öröm tüzek fognak égni.

— **A győrszigeti hid** vasszerkezetének realkalmazását e hó 13-án egész erővel megkezdették, reméljük, hogy az itt megszüntetett közlekedés nemsokára ismét megnyílik.

— **Erzsike főherczegnő gazdasága.** Pár nap mulva bucsut vesz a kis Erzsébet főherczegnő, Stefánia özvegy trónörökösné leánykája a műzsteigi vadaskastélytól, hol idei vakációját töltötte. Nagy meglepetés készült számára az iskolai év kezdetén a laxenburgai palotában. Egy kis falusi gazdaságot rendeztek be számára, tapasztalván, hogy a kis főherczegnő különös előszeretettel viseltetik a falusi élet és gazdaság iránt. Az ugynevezett „kék udvar” közepén parasztházikó áll, mely körül galambok tanyáznak és két hófehér bárányka legel. A kis dominiumot patak szeli át, azon pedig a parányi vízimalmok és gőzhajócskák kerekerei csapdossák a habokat. Ez a meglepetés a főherczegnő névnapjára készül s bizonyára nagy örömet fog neki okozni, aki eddig is, amikor csak ideje engedte, mindig lesietett a palota-kertbe s órákon át szorgosan öntözgette a virágokat.

— **Lukacs László** laczfalusi pópa fegyelmi ügye befejeztetvén, felettes egyházi bizottsága hivatalos visszahelyezését határozta el. — Az elítelt dakorumny agitator a szegedi csillagbörtönből a pestvidéki törvényszék fogházába költözött át szemeinek gyógyittatása végett.

— **Szeged város tanácsa** a harmadik egyetemnek oda leendő elhelyezése végett beterjesztette javaslatát, melyben indítványozza, ajánljon fel Szeged városa a harmadik egyetem javára egy millió koronát készpénzben, adományozzon ennek felépítéséhez kétszáz ezer korona értékű telket és alapítványul tegyen le négyszáz ezer koronát nagyobb ösztöndíjakra. Ha a városi tanács e javaslatát a közgyűlés elfogadja, a kormány ez ajánlatról feliratilag fog értesíttetni.

— **Lesseps Károly**, a Panama-botrány leg-sajnálattaméltóbb áldozata, ki őt évi börtönre lőn elítélve, szabadon bocsátattott.

— **Halálozás.** Mély részvétellel értesültünk arról a csapásról, amely Kaszás Ferencz kapuvári polgáriskolai tanár urat egyetlen fia, Ferencz halála által érte. A korán elhunyt jeles tehetségű ifjut, aki Révfaluban, hova üdülni jött, lelte kora végét, fényes temetésben részesíté a megszómodott atyai szív szeretele; kívánjuk neki, hogy találjon vigasztalást az Isten akaratában s jó barátainak őszinte részvétében.

— **Köszönetnyilvánítás.** Felülfizetések a szept. hó 10-én tartott szüreti mulatságon a „Győr-Révfalusi Katolikus Kör” házánu alapja javára. Nagy Sándor 50 kr., N. N. 20 kr., Miskovics Ignác 70 kr., Mayer Gyula 70 kr., Erhardt Imre 20 kr., Bors Mihály 20 kr., Bejczy Imre 50 kr., Péntes N. 14 kr., Miskovics István 20 kr., Szommer N. 40 kr., Halmi Antal 40 kr., Pingiczer Mihály 20 kr., Vámosi Endre 20 kr., N. N. 20 kr., Szommer György 1 frt., N. N. 30 kr., N. N. 20 kr., Boszpidi József 50 kr., N. N. Horváth Antal 40 kr., Molnár Rezső 30 kr., Dr. Legény Béla 1 frt 70 kr., Horváth József 20 kr., Schön Antal 50 kr., Jóó Lajos 1 frt., Kovács József 80 kr. Összesen 13 frt 14 kr. azaz tizenháromforint tizennégy kr., a jótékony adakozók fogadják e helyen is hálás köszönetemet. Győr-Révfalu, 1893. szept. 12-én. Palkovich Miklós, elnök.

— **Sajtóper.** Gottlieb Izidor soproni lakos, varrógép és óra raktáros, Szabó Lajos soproni lapszerkesztő ellen sajtóper indított, a soproni heti lap 1893. augusztus 13-án megjelent 95. számában „Törvényszéki csarnok” Gottlieb Izidor című, s panaszos ellen megtartott bűnügyi tárgyalás részletes leírásában foglalt becsületsértés miatt. Az inkriminált közlemény leírja, hogy Gottlieb jó hangzásu, általánosan ismert név. Tulajdonosa barnás arczu, közép természetű, barna bajszu, szürke czilinderes ur. Foglalkozása: gépkereskedő, szenzál, rágalmazó, a ki Fortuna szekerére akar ülni, de mindég lepottyan róla. A rendőrkapitányság, járásbírósig, törvényszék igen jól ismeri, alig mulik el hét, hogy b. személyével ne foglalkozzék stb. s így végzi: pont 12 órakor kihirdették az ítéletet, mely szerint Gottliebet hat havi fogházra ítélte a törvényszék. Továbbá a Sopronban megjelenő Oedenburger Volksblatt 1893. augusztus 13-án megjelent 37. számában közzétett „Izidor Gottlieb, ein bekannter Schwindler, Jude, wurde vorigen Donnerstag wegen falscher anklage zu 6 Monat gefängnis verurtheilt, ezikk miatt Haller József, mint a nevezett lap szerkesztője ellen is kéri a sajtóper megindítását. A sajtóbírósig eme feljelentést alakiság hiánya miatt visszautasította. Gottlieb ur a törvényszéknek még csak elnézi, ha esetleg 6 óra elitéli; de már újságíróval szemben sokkal kegyetlenebb, azok irányában az ő szívében nincs irgalom.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Csepreg. Nagyon szivesen fogjuk látni.
Eger. E hó 20-án személyesen fogunk beszélni.
Burghard. F. hó 19-ikére meglepetés készül.

Lapvezér:

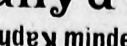
HAHNEKAMP GYÖRGY.

Szerkesztő:

SANKOVICS BERTALAN.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

KRISZTINKOVICH EDE.

Járványos időben közönséges édes ivóvíz helyett a természetes **krondorfi savanyuvizet** ajánlják az orvosok. mindenütt.

Magyarországi főraktár: Budapest, Arany János-utca 9. szám.